

HLF (Hørselshemmedes Landsforbund) er Norges største organisasjon for mennesker med funksjonsnedsettelse med 67 500 medlemmer. 14,5 % av Norges befolkning over 20 år¹ har en hørselshemming som påvirker hverdagen. HLF viser til høring om Prop. 1S (2020-2021) og overbringer med dette våre innspill.

Programkategori. 08.20 Kulturformål. Kap. 326 Språk- og bibliotekformål. Post 80 Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket

Max Manus AS fikk 12,7 mill. over Arbeids- og sosialdepartementets budsjett i 2015 og 2016 for å levere en løsning for talegjennkjennings teknologi på norsk. Løsningen forelå i juni 2017, men var ikke et svar på behovene hørselshemmede har. Til tross for at offentlige midler var med å finansiere rundt halvparten av teknologien, er det nå Max Manus som eier rettighetene og lisensene er dyre.

Selskapet Dictus utvikler for tiden tale-til-tekst-teknologi for Stortinget. Tale-til-tekst-teknologi vil kunne løse utfordringer med skriftlig informasjon og kommunikasjon innenfor mange sektorer. Eksempler er skriftlig informasjon i samferdselssektoren, kommunikasjon med det offentlige, direkteteksting på TV og av videooverføringer av politiske møter, enkle tolketjenester m.m. HLF mener at det må utvikles en felles løsning som kan brukes av alle instanser som et tiltak for universell utforming. Teknologi som utvikles og kjøpes med offentlige midler i tråd med krav om universell utforming i offentlige anskaffelser, bør gjøres tilgjengelig for alle. HLF oppfatter at Nasjonalbiblioteket er den statlige enheten som per i dag er fremst med tanke på å tilrettelegge for utvikling av taleteknologi på norsk. HLF ber om at settes av midler til et forprosjekt for utvikling av tale-til-tekst-teknologi på norsk tilknyttet for eksempel Nasjonalbiblioteket ved Språkbanken. En slik bevilgning vil være i tråd med flere av de mål og strategier for 2021 som er beskrevet under kap. 326.

HLF ber om at det bevilges 10 millioner kroner til et forprosjekt til utvikling av tale-til-tekst-teknologi på norsk.

Programkategori 08.30 Medieformål m.m. Kap. 334 Film- og dataspillformål

I målene for bevilgningene på filmområdet står det i statsbudsjettet at Regjeringen vil: «legge til rette for god formidling og tilgjengeliggjøring for publikum». Det viktigste tiltaket for å gi hørselshemmede tilgang til film og annen kultur er teksting. Dessverre er det i dag verken lovkrav eller en fast finansieringsordning for å ivareta universell utforming, herunder teksting, av dubbede filmer.

I forbindelse med behandlingen av Filmmeldingen i 2015 ba Familie- og kulturkomiteen regjeringen vurdere behovet for å utvikle støtteordninger for teksting av dubbede barnefilmer. Kulturdepartementet har tidligere oppgitt at dette har vært løst gjennom filmforskriftene fra 2016 som Norsk Filminstitutt (NFI) administrerer, ved at distributører kan søke tilskudd til teksting av dubbede filmer der. Status er at selskaper som prøver dette oftest får avslag fordi NFI oppgir at de prioriterer produsenter som trenger økonomisk støtte. Et annet problem med denne ordningen er at det er frivillig om aktørene vil tekste.

Gjennom 2017 og 2018 gjennomførte HLF et prosjekt med midler fra Extrastiftelsen (nå Stiftelsen Dam) der alle filmdistributører fikk tilbud om midler til å tekste dubbede barnefilmer de skulle distribuere i Norge. Mange små produksjoner takket ja til støtten, og tekstingen kostet i snitt 20 000 kroner per produksjon. Prosjektet viste at de store distributørene ikke tekster. I desember 2019 fikk HLF restmidler fra Kulturdepartementet til å administrere midler der distributører kan søke HLF om midler til teksting. Disse midlene fordeles fortsatt etter søknad.

Teksting av dubbede filmer er ikke ivaretatt i budsjettet for 2021. Dette er et kontinuerlig behov og må inn som en fast post, slik at hørselshemmede barn, unge og voksne kan ta del i kinoopplevelser på lik

¹ Engdahl B, Tambs K, Borchgrevink HM, Hoffman HJ. Screened and unscreened hearing threshold levels for the adult population: Results from the Nord-Trøndelag Hearing Loss Study. *Int J Audiol.* 2005; 44, 213-230.
http://www.fhi.no/ewap/default.aspx?pid=239&trp=Content_6496&Main_6157+6263-0-25,6102&MainContent_6263+6496-0-25,6109&Content_6496+6178-50246-25,6109-0-6562-14:::0-0

linje med andre. HLF mener at det må settes av midler til teksting av utenlandskproduserte filmer som dubbles til norsk, gjennom en fast søknadsordning hos Kulturdepartementet. Det må også innføres et lovkrav om teksting, slik det er gjort for å utløse produksjonsstøtte for norskproduserte filmer. Ifølge NFI vil det koste omtrent 250.000 kroner i året å tekste alle norskdubbede filmer. Vi forventer at denne tematikken blir vurdert i forbindelse med Kulturdepartementets pågående arbeid med å utarbeide en strategi for kino og filmformidling (som ifølge proposisjonen er forsinket på grunn av Covid-19).

HLF ber om at det bevilges 250.000 kroner som fast post under Kap. 334 Filmformål til teksting av alle dubbede filmer på kino, administrert av Kulturdepartementet

HLF ber om at det stilles lovkrav om teksting av alle filmer som vises på norske kinoer.

Programkategori 08.45 Likestilling og ikke-diskriminering. Kap. 352 Nedsatt funksjonsevne

Norge har ratifisert FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD). Det innebærer at Norge har forpliktet seg til å inkludere mennesker med funksjonshemming i alle deler av samfunnet. HLF mener at Regjeringens budsjettforslag setter lite søkelys på inkludering av funksjonshemmede. Det er positivt at det vil komme på plass en ny fireårig handlingsplan for universell utforming i 2021, men det holder ikke. Vi opplever at budsjettet har en generell manglende satsing på likestillingspolitikk og arbeid mot ikke-diskriminering av funksjonshemmede.

Det er foreslått en ny tilskuddsordning med åtte millioner mot rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer som skal administreres av Bufdir under programkategori 08.45. Hatefulle ytringer mot hørselshemmede, og funksjonshemmede generelt, er et stort problem og som blant annet hindrer deltakelse på ulike samfunnsarenaer. HLF mener det må opprettes en tilsvarende tilskuddsordning der formålet er å bekjempe diskriminering og hatefulle ytringer mot funksjonshemmede.

HLF ber om at det opprettes en tilskuddsordning med åtte millioner kroner for bekjempelse av diskriminering og hatefulle ytringer mot funksjonshemmede.

Programkategori 08.15 Kap. 315 Frivillighetsformål, post 70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner

HLF viser til uttalelse fra Frivillighet Norge som er positive til at bevilgningen er foreslått økt til 1,8 milliarder kroner i tråd med Frivillighetsmeldingen, men at det trengs ytterligere 350 millioner for å oppnå full kompensasjon.

HLF ber om at det bevilges ytterligere 350 millioner til merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner.

Post 73 Tilskudd til studieforbund m.m.

I proposisjonen som ble lagt frem er det et kutt for studieforbundene i Kulturdepartementet på 5,5 millioner og totalt 9,1 millioner medregnet prisvekst. Voksenopplæringsforbundet (Vofo) har vært i kontakt med Kulturdepartementet som vedgår at det er gjort en beregningsfeil. Kulturdepartementet sier at denne glippen vil bli rettet opp, og at det skyldes at de har lagt 2019-tallene og ikke 2020 til grunn. Departementet vil derfor reversere kuttet på 5,5 millioner. HLF er glade for at Kulturdepartementet sier de vil rette opp i dette. HLF mener at det er behov for en økt satsing på studieforbundene som ligger inn under Kulturdepartementets ansvarsområde på lik linje med økningen studieforbundene i Kunnskapsdepartementet har fått.

HLF ber om at bevilgningene til studieforbundene følger samme utvikling uavhengig av hvilket departement som har ansvarsområdet.